

TEMAS

KADAV Ağ ve Kolektif Güçlenme Faaliyetleri Bülteni

Sayı 3 | 2022

 kadav

kadınlarla dayanışma vakfı
women's solidarity foundation

Çocukların Hakları Var!

Nisan ayı grup güçlendirme atölyelerimizin teması "Çocuk Hakları" idi.

13 Nisan'da 8 mülteci kadının katılımı ile gerçekleştirdiğimiz bilgilendirme atölyesini; mülteci kadınlarla çocukluğa bakış, çocuk haklarına yönelik temel bir yaklaşım edinme ve Türkiye'de ve Uluslararası düzlemde çocuk haklarının hukuki çerçevesine ilişkin genel bir bilgi verme hedefi ile gerçekleştirdik.

Etkinliğimizde hep birlikte «Çocuk dediğimizde aklımıza ne geliyor?» sorusunu yanıtladık, çocuk algısı üzerine sohbet ettik. Çocuk haklarına ilişkin hukuki altyapıyı oluşturan yaklaşımları ve BM çocuk hakları sözleşmesini Çocuk Hakları Sözleşmesi açısından Türkiye'nin hukuki sorumluluklarını, yükümlülüklerini konuştuk. Türk Medeni Kanunu, Çocuk Koruma Kanunu, Türk Ceza Kanunu ve İş Kanunu'nda çocuk hakları ile ilişkili çerçeveyi aktardık. Yine Türk Mevzuatında Çocukların Mülteci Statüsünün

kabulü ve mülteci çocukların haklarından bahsettik. Çocuk yaşta evlilik ve çocuk işçiliği üzerinde durduk, yine bu konularda Türkiye'de geçerli yasal düzenlemeleri, toplumsal cinsiyetçi iş bölümü nedeniyle çocuk bakım sorumluluğunun kadınlara bırakılmasının kadınlar üzerinde yarattığı baskılanmayı konuştuk. Kendi çocukluklarını konuşurken söz alan bir kadın, «Bugün yetişkin halimle dönüp çocukluğuma baktığımda bizim erkenden büyütüldüğümüzü, çocuk olmadığımızı görüyorum. Bunu kendi çocuğuma yapmamaya dikkat ediyorum» ifadesini kullandı.

Etkinliğimizin ardından "Çocuk hakları" başlıklı bir broşür hazırlayarak yayımladık. Sosyal medyada çocuk haklarını görünürleştiren içerikler hazırlayarak paylaştık.

Çocuk, Okul, Aile

22 Nisan'da gerçekleştirilen Psikolojik Destek Atölyesinin başlığı "Çocuk, Okul, Aile" idi.

Psikolojik Danışman/Eğitmen Dilek Çankaya tarafından yürütülen ve yılsonuna kadar her ay bir tane yapılması planlanan Psikolojik Destek Atölyelerinin ilki, 22 Nisan'da gerçekleştirildi. 10 mülteci kadının katılımıyla gerçekleştirilen atölyede; çocukların okulda yaşadıkları problemlerin psikolojik etkilerine odaklanıldı.

Atölye katılımcıları son dönemde özellikle okullarda çocuklarının maruz kaldığı ayrımcılığı aktardılar ve psikolojik etkilerine dikkat çektiler. "Ayrımcılık ile nasıl mücadele edilebilir; Ayrımcılığın, ırkçılığın yükselişe geçtiği dönemlerde çocuklar ile nasıl konuşulmalı; Ergenlik sürecinde ayrımcılık yaşayan çocuklara nasıl destek olunabilir" gibi sorulara yanıt arandı.

Çocuk olmak, Çocukluğu Hatırlamak

26 Nisan'da gerçekleştirilen "Çocuk olmak, Çocukluğu Hatırlamak" isimli etkinliğin amacı çocuklar ve kadınlarla bir araya gelerek çocuk hakları konusunda farkındalık yaratmaktır.

Etkinliğe 6 mülteci kadın ve 8 çocuk katıldı. Şehnaz Uzun, Gökçe Türkmen tarafından yaratıcı drama tekniklerinden yararlanılarak yürütülen etkinlikte; müzik eşliğinde dans edilerek tanışıldı, hayali oyunlar oynandı. Büyük katılımcılar çocukken oynadığı oyunları hatırlayarak çocuklarla birlikte yeniden oynadılar. Ardından Çocuk Hakları teması çerçevesinde temel çocuk hakları konuşuldu, temaya özel resimler yapıldı.

Çocuklar büyüklerle birlikte geliştirdikleri oyunlar sayesinde, kadınlar ise çocukluklarını yeniden hatırlamaları vesilesi ile mutlu oldular. Etkinlik hep birlikte yemek yenilerek sonlandırıldı.

Kadınız, Çalışma Hakkımızı Kullanmak, Evde ve İşte Eşitlik İstiyoruz!

Mayıs ayı grup güçlendirme atölyelerimizin teması "Kadın Emegi" idi.

13 Mayıs'ta 6 mülteci kadının katılımıyla gerçekleştirdiğimiz etkinlikte mülteci kadınların çalışma hakkı, mültecilerin çalışma hakkını belirleyen yasal mevzuat hakkında bilgilendirilmeleri; kadınların özel olarak da mülteci kadınların çalışma hakkı önündeki toplumsal cinsiyet eşitsizliğine ve ayrımcılığa dayalı engellerin tartışılmasını hedefledik.

Etkinlikte, temel bir insan hakkı olarak çalışma hakkını tanımlayan uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuat aktarıldı. Kadınlar açısından cinsiyetçi iş bölümünün ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin çalışma hakkını kullanma önünde yarattığı engellerden bahsedildi. Kadın emeğinin "görülmeyen" kısmı yani ev içi emek ve bakım emeğine ilişkin kadınlara yüklenen toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin sorumlulukların emek gücü piyasasında kadınların konumunu ve kadınların ücret ve çalışma koşullarını nasıl etkilediği hakkında sohbet edildi.

Etkinlikte, toplumsal cinsiyet eşitliği ve

ayrımcılık yasağına vurgu yapılan yasal haklar üzerine bilgi verildi. Mülteci kadınların çalışma hakkını kullanmaları için hangi yol ve yöntemleri kullanabileceği aktarılarak mültecilerin, özellikle de mülteci kadınların çalışmak istediklerinde karşılaştıkları temel sorunlar hakkında sohbet edildi. Kadınlar daha çok çocuklarını bırakacak bir yer bulunmaması, Suriye'de aldıkları eğitime uygun bir çalışma alanı bulma şanslarının olmaması ve dil engelinin etkisinden bahsettiler. Etkinliğe katılan kadınlardan bazıları eve iş alma yöntemi ile evden çalıştığını belirtti. Etkinlikte sigortasız çalıştırmanın yasak olduğu, sigortalı ve sigortasız çalışma açısından yasal haklardaki farklılıklar, kayıtlı çalıştıklarında hangi haklara sahip olabilecekleri konusunda da bilgi verildi. Yine bir işte çalışırken yaşadıkları bir haksızlık ya da ihlal gündeme geldiğinde örneğin sigortasız çalıştırma, sigorta primlerinin yatırılmaması gibi, hangi mekanizmaları kullanarak hak arayabilecekleri belirtildi. Kadınlar özellikle çocuk bakım sorununu çözebildiklerinde çalışmak istediklerini belirttiler.

Görünmeyen Emek Sesini Yükselt!

Mayıs ayı grup güçlendirme atölyelerimizde "Kadın Emeği"ni tartışırken, Kadın Dayanışma Grubu toplantımızda da "Kadınların Görünmeyen Emeği"ni konuştuk.

Halkalı Millet Parkı'nda gerçekleştirdiğimiz buluşmaya 10 mülteci kadın katıldı. Etkinliğimize önce ev içinde sorumlu tutulduğumuz ve yapmaktan en hoşlanmadıkları işler neler, bunu konuştuk. Ev içi temizlik, yemek, alışveriş, evi idare etme zorunluluğu vb gibi işlerin yanına bakım emeği yani hasta, çocuk, yaşlı bakımı gibi toplumsal cinsiyetçi iş bölümü ile üzerimize yıkılan işleri tartışırken özellikle pandemi döneminde ve kriz nedeniyle ekonomik zorluklar arttıkça, evde harcadığımız emeğin de arttığını konuştuk.

Kadınların "görünmeyen emeği" derken ne kastediyoruz, birlikte tartıştık. Kadınlar ev içinde harcadıkları emeğin değersiz görüldüğünü belirttiler. Eşlerinin ya da evdeki erkeklerin "ne yapıyorsun ki", "tüm gün oturuyorsun", "ben senin yaptığın işleri 5 dakikada yaparım" gibi

ifadeler kullandığını söylediler. Emeğimiz neden değersiz görülüyor? Neden görünmez? Soruları etrafında bir tartışma yürüttük yanıtların ardından, ataerkiyi, kadınları erkeklerle eşit görmeyen ataerki iş bölümünü, kapitalizm ile ataerki arası ilişkiyi, toplumsal cinsiyetçi iş bölümünü konuştuk. Ücretsiz, karşılıksız emeğimizden kim fayda sağlıyor? Sorusuna yanıt aradık. Sorumlu gördüğümüz işlerin bizleri nasıl etkilediğini tartıştık. Gelir getirici işlerin dışında itilmemize, erkeğe bağımlı kılınmamıza, yapmak istediğimiz şeyleri yaratıcı faaliyetleri yapmamamıza yol açtığını birlikte değerlendirdik.

Etkinliklerimizden yola çıkarak kadının çalışma hakkı ve görünmeyen emeği konusunda bir broşür hazırladık, sosyal medya görselleri ile kadın emeğini öne çıkaran paylaşımlar yaptık.

Mülteci Kadın Emeği ve İstihdamında Gerçeklikler

20 Mayıs'ta gerçekleştirilen "Mülteci Kadın Emeği ve İstihdamında Gerçeklikler" başlıklı atölyede Türkiye'de yaşayan Suriyeli mülteci kadınların emeği ve istihdamı konusu cinsiyet eşitliği boyutuyla ele alındı ve farklı sahalarda kadınların istihdam konusunda karşılaştıkları engellerden ve çözüm pratiklerinden bahsedildi.

10 Suriyeli mülteci kadının katılımıyla gerçekleştirilen atölye kadın hakları ve cinsiyet temelli şiddet üzerine birçok sivil toplum kurumunda çalışmış olan Soha Alakraa tarafından modere edildi. "Türkiye'de Suriyeli mülteci kadınların sahip olduğu iş imkânları nelerdir ve genelde hangi alanlarda/sektörlerde istihdama erişebilmektedirler; Suriyeli mülteci kadınların çalışma ortamlarında yaşadıkları yasal sorunlar nelerdir; Emek sömürsü

nasıl gerçekleşmektedir; Mülteci kadınların çalışma ortamlarında kadın olmaktan dolayı maruz kaldıkları sorunlar nelerdir; Kadınların çalışmasının önündeki engeller nelerdir; Mülteci kadınlar yasal hakları konusunda yeterli bilgiye sahipler mi" gibi sorular katılımcıların deneyimleri ışığında cevaplandırılmaya çalışıldı.

Mülteci kadınların yasal haklarını bilmemeleri, çalışma izninin çıkarılmaması, emek sömürsü, toplumsal sorunlar, kreş eksikliği gibi temel sorunlar atölyede öne çıkan başlıklar oldu.

Mültecilerin Hakları var

20 Haziran Mülteci Günü etkinlikleri kapsamında 14 Haziran'da gerçekleştirdiğimiz bilgilendirme atölyesinde mülteci kadınlarla birlikte hem nefret suçu ve ayrımcılığı ve tüm bunları gündelik hayatta nasıl deneyimlediğimizi konuştuk, ayrımcılık ve nefrete karşı haklarımız konusunda bilgiler verdik.

16 mülteci kadının katıldığı atölye çalışmasında asıl olarak, son dönemde büyüyen mülteci-yabancı düşmanlığını nasıl yaşadıkları, neler hissettiklerini konuştuk.

Kadınlar, nefret söylemi-nefret suçu-ayrımcılık denildiğinde akıllarına neler geldiğini ifade ettiler. Gündelik yaşamdan örnekler verdiler. Nefret suçu ve söylemi tanımları birlikte yapıldı. Yasal olarak nasıl tanımlandığı ve yasaların suça dair hükmettiği cezalar aktarıldı. Yine ayrımcılığın ne anlama geldiği, somut olarak nasıl yaşandığı üzerine konuşuldu.

Önemli bir gerilim nedeni olan « geri gönderme » sorununa ilişkin bilgilendirmeler yapılmadan önce, temel olarak Türkiye'nin mülteci sorununa ilişkin imzaladığı uluslararası sözleşmeler ve ulusal düzenlemeler ve bu belgelerde yer alan haklar aktarıldı.

Geri göndermeme ilkesinin temelleri, Türkiye'de geçici koruma statüsünde olanlar açısından bunun ne anlama geldiği açıklandı. Mülteci hakları hakkında genel bilgilendirmenin ardından yaşanan olumsuzluklara dair birlikte neler yapılabileceği, önerileri olup olmadığı soruldu ve yanıtları alındı. Özellikle her tür olumsuzluk karşısında yalnız olmadıkları, dayanışma içinde olacağımız üzerinde duruldu. Nefret suçunu anlattığımızda, bir kadın katılımcımızın "bu durumda Türkiye nüfusunun yarısından fazlasının nefret suçu işliyor" demesi, önemliydi.

Ayrımcılığa Karşı Dayanışma

16 Haziran'da gerçekleştirilen Psikolojik Destek Atölyesinin başlığı ise "Ayrımcılığa Karşı Dayanışma" idi.

9 mülteci kadının katılımıyla gerçekleştirilen atölyede, "toplumsal ayrımcılığın arttığı dönemlerde, ayrımcılığa uğrayan birey hem kendisi hem de çocukları için psikolojik dayanıklılığını nasıl arttırabilir" sorusuna hep birlikte yanıt arandı.

"Ayrımcılık hangi zamanlarda artar; Politik ve sosyolojik olarak ayrımcılık nedir; Makro ve mikro ayrımcılık nedir ve psikolojik etkileri nelerdir;" gibi sorular kolaylaştırıcı tarafından tanımlandıktan sonra katılımcılar ayrımcılığa dair deneyimlerini aktardılar.

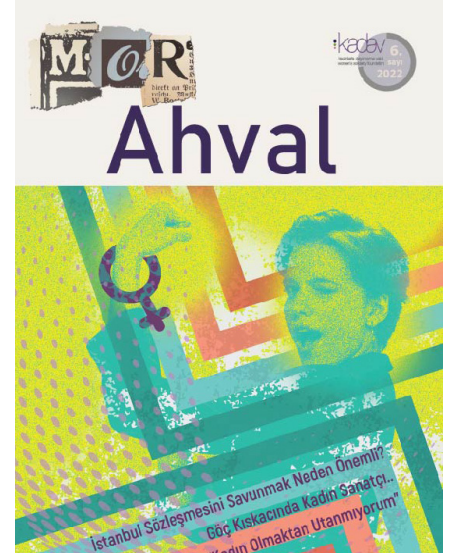
"Yoğun ayrımcılıkla birlikte gelişen 'bizden' ve 'onlardan' hissini kırmak amaçlı neler yapılabilir; Psikolojik etkileri azaltmak için neler yapılabilir; Çocukların kendilerini güvende hissetmeleri için aileler neler yapabilir; Ayrımcılığa karşı dayanışma mekanizmaları nasıl geliştirilebilir" sorularına yanıtlar arandı.

Mor Ahval'in 6. Sayısı Çıktı

KADAV'ın kuruluşundan beri bir hayali vardı; süreli bir yayın çıkartmak. Birçok başka yayıncımız olmuştur elbette. Ne ki, bu hayalimizi gerçekleştirmemize epey zaman aldı. Nihayet 2 yıl önce hayata geçirebildik ve de 6. sayımıza ulaştık.

1500'e ulaşan tirajımızla, son sayımızda her zaman olduğu gibi, hukuk köşesinde, Türk Ceza Kanunu'na; 12.05.2022 tarihinde ilk olarak "suç" tanımlamasıyla eklenen "Israrlı Takip"i, İstanbul Sözleşmesinden neden vazgeçemeyeceğimizi, "Görünmeyen Emek" yazısında kadınların bir türlü bitmeyen yazgısını, zorunlu göçün sanatçı kadındaki yansımalarını, "Göç Kısıcında Kadın Sanatçı" başlıklı yazıyı, "Hayal Kurmuyorum, Yollara Bakıyorum" diyen Suriyeli mülteci kadının gerçekçi bakışını, "Kadın olmaktan utanmıyorum, yazar olmakla da iftihar ediyorum," diyen Suat Derviş'i, gazeteci-yazar Samar Yazbek'i, Olena Lyubchenko'dan "Beyazlığın Sınırında mı? Ukrayna'da Kamulaştırma, Savaş ve Toplumsal Yeniden Üretim" yazısıyla Ukrayna gerçeğini, Virginia GUZMAN'ın "Şili: Demokratik, Eşitlikçi ve Feminist Bir Anayasa İçin" yazısını, "Bir gazeteci olarak benim deneyimim şu oldu: Ne zaman fiziksel olarak yorgun ve zihinsel olarak tükenmiş olsam, yeni ve hayrete düşüren bir hikâye ile karşı karşıya kalıyorum; bu hikâye her an küçücük bir açıklıktan veya yeraltına açılan bir tünelden çıkabilir." diyen ve maalesef, 11 Mayıs'ta 51 yaşında katledilen Shireen Abu Akleh'i ve yine gölgede bırakılmaya çalışan bir kadın; Colette'i, kadınlarla buluşturmaya çalıştık.

Türkçe Atölyelerimiz Devam Ediyor

Bu yılın başından itibaren başlayan yeni dönem Türkçe Atölyesi, KADAV'ın kısıtlı olanaklarıyla devam ettirilmeye çalışılmıştır.

İnteraktif yöntemle yapılan atölyeler, online olarak haftada 6, yüz yüze ise 4 saat, yani ayda toplam, 40 saat; 1. 2. Ve 3. seviye olarak gerçekleştirilmiş ve toplamda 35-40 kadına ulaşılmıştır.

Temmuz'un ilk haftasında 1. Ve 2. seviye atölyeler bitirilmiş, zoom üzerinden yapılan 3. seviyeye ise, görülen lüzum üzerine yaz aylarında da haftada 2 saat olarak devam etme kararı alınmıştır.

Yeni dönem için şimdiden başvurular alınmaya başlanmış, kadınların Türkçe öğrenmedeki istek ve hevesleri bizleri bu hizmeti devam ettirme yolunda heyecanlandırmakta ve motive etmektedir.

ID'yetsizlik-Yeryüzü Hepimizin

Kendini iyi ve güvende hissetmenin koşullarından biri de, bulunduğu ortamın bir parçası olmak, kabul görmek, çevreyi içselleştirebilmek, yabancılaşmaktan kaçınmak yani "aidiyet" meselesidir. Yetersiz göç politikaları yüzünden mültecilerin hareket alanlarının belirsiz olması, tehditler sürekli bir tedirginliğe sebep olmakta ve ayrımcılığın ağır yükünü durmadan tekrar tekrar mültecilerin sırtlarına yüklemekte.

Dünya çapındaki bu kötü politikaları eleştirirken, patriyarkanın da dayatmalarını söz konusu ettiğimiz bir etkinliğimiz var; "ID'yetsizlik-Yeryüzü Hepimizin"... Göçmen kadınlarla bir araya gelerek her türlü sınırı sorguladığımız bir etkinlik bu... Ne de olsa her türlü olumsuzluk en çok kadınları vuruyor.

20 Haziran Geleneksel Dünya Mülteciler Günü toplantılarımızı bu sene "ID'yetsizlik-Yeryüzü Hepimizin" etkinliğimizle birleştirdik. Aidiyet ve kimlik meselesi üzerinden "Yeryüzünde Kadın Olmak" hallerini, göç ve mültecilik

durumlarını hep birlikte konuştuk, sınırlar ötesi kadın dayanışmamızı güçlendirmenin önemini bir kez daha hissettik. Kumaşlardan kesilmiş ve şerit haline getirilmiş yumağı, haritanın üzerinden birbirimize atarken hepimiz şiddete, ayrımcılığa, ötekileştirmeye, yoksullaştırılmaya karşı sözlerimizle yeniden çektik sınırları.

Göçmen kadınlar geçen bu süre içinde kadın dayanışmasının önemli ve güçlü bir parçası haline gelmişler, örgütlülüğün ve dayanışmanın önemini etkinliğe sundukları katkılarla hepimize bir kez daha gösterdiler. Barış talepleri her zaman baki olmakla birlikte hak talepleri çok daha bilinçliydi.

KADAV Üretim Atölyelerinde büyük bir beze boyadığımız yeryüzü haritasının etrafında toplanıp kendi sınırlarımızı yüksek sesle tekrarlayarak haritaya işaretlerimizi koyduktan sonra müzisyen Nevin Bulut ile birlikte kültürlerimize ait ortak şarkıları söyleyip hep birlikte eğlendik. Sözde ve sazda ortaklaşmak hepimize neşe ve güç verdi.

KADAV Üretim Atölyeleri: İyi ki Biraradayız!

Son aylarda artan "Mülteci Karşıtlığı" özellikle kadınları çok yordu; tedirgin etti ve huzurlarını kaçırdı. Atölyelerimize devam eden kadınlar rahatlama, olup bitenleri bir süreliğine de olsa unutma isteklerini dile getirdiler. Zaman zaman tekrarladığımız "Keçe Sabun Atölyesi" tam da bu isteklerini karşılayan sağaltıcı bir etkinlik... Bu yüzden bu süreçte Keçe Sabun Atölyemizi tekrarladık. Suya, sabuna dokunmak, keçenin sabunla kaynaşması sırasında ortalığa saçılan mis gibi kokular, çocuklar gibi suyla oynamak ve elbette sohbet etmek herkese pek iyi geldi.

Sabuna keçeyi sarma işleminden sonra sabunlara büyük iğnelerle desenlerimizi işlerken iğneler keçeğe her girip çıktığında, adeta bir Vudu Ayini'nde olduğu gibi sıkıntıların bir miktarından kurtulduğumuzu umuyorum. Bu

işle uğraşanlar birkaç atölye sonra rahatlıkla bu konuda ustalaşabilecekleri için küçük de olsa kendilerine ekonomik bir kazanç elde edebilecekler. Bu konuya önümüzdeki dönem ağırlık vereceğiz...

Masal atölyelerimiz de daha özgürleşerek devam ediyor. Bu süreçte, Kırmızı Başlıklı Kız, Sinderella ve Rapunzel gibi üç kadın masalı ile atölyelere devam ettik. Masalları anlattık, etüt ettik ve hep birlikte tekrar yazdık. Tüm bunları yaparken, mutlaka bir el işçiliği, görsel bir etkinlik de ekledik yanına. Sene sonunda elimizde 8 adet yeniden yazılmış, Toplumsal Cinsiyet Rollerini sorgulanmış, farkındalıkları artmış kadın masalları ve ürettiğimiz pek çok ürünümüz olacak.

Dikiş atölyelerine yeni katılan kadınlar temel dikiş eğitiminden sonra kendi ihtiyaçlarına göre üretimler yaptı. Yoksulluk nedeniyle temel ihtiyaçlarına bile ulaşamayan kadınların gereksinimleri dikkate alınarak önümüzdeki dönemde "Yıkabilir Kadın Pedi" üretimine geçmek için atölyede malzeme ve form denemelerine başlandı. Bunun ekolojik olarak da faydasını göz önünde tutarak en kullanışlı çözümü yakalamak için çalışmalar yapıldı.

kadınlarla dayanışma vakfı
women's solidarity foundation

KADINLARLA DAYANIŞMA VAKFI
0212 251 58 50 | kadav.org.tr